

OPIS MODUŁU KSZTAŁCENIA (M 31)
M31 PRZYGOTOWANIE W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM

Nazwa modułu/ przedmiotu		Kod ECTS			
MODUŁ PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNY 31/1: Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne 31/2: Etapy edukacyjne		MPP			
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot Wydział Nauk Społecznych Instytut Pedagogiki i pracy Socjalnej Zakład Edukacji Wczesnej Zakład Pedagogiki Ogólnej i Podstaw Edukacji Zakład Pedagogiki Opiekuńczo - Wychowawczej Zakład Psychologii					
kierunek	specjalność	specjalizacja	semestr/y	poziom kształcenia/forma kształcenia	forma studiów
-	wszystkie	nauczycielska	I – moduł 2/1 II – moduł 2/2 II – moduł 3	SDS	stacjonarne (niestacjonarne)
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Dr Małgorzata Jarecka-Żyłuk, dr Ewa Murawska, dr Maria Aleksandrowicz, dr Izabela Stelmasiak, dr Piotr Próchniak, dr Jarosław Chaciński, mgr Emilia Kardaś-Grodzicka, mgr Joanna Król-Mazurkiewicz, mgr Marta Gliniecka					
Formy zajęć		Liczba godzin		Liczba punktów	
		N (nauczyciel)	S (student)		
OGÓLNE PRZYGOTOWANIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE					
PSYCHOLOGIA I					
Wykład: Psychologia I		20	10	1	
Analiza literatury przedmiotu					
Przygotowanie do zaliczenia (Test wyboru)					
Ćwiczenia: Psychologia I		20	10	1	
Analiza literatury przedmiotu					
Przygotowanie zadania zaliczeniowego (Zadanie 1)					
Przygotowanie do zaliczenia (Kolokwium)					
Razem:		40	20	2	
PEDAGOGIKA I					
Wykład: Pedagogika I		20	10	1	
Analiza literatury przedmiotu					
Przygotowanie do zaliczenia (Test wyboru)					
Ćwiczenia: Pedagogika I		20	10	1	
Analiza literatury przedmiotu					
Przygotowanie zadania zaliczeniowego (Zadanie 1)					
Przygotowanie do zaliczenia (Kolokwium)					
Razem:		40	20	2	
EMISJA GŁOSU					
Ćwiczenia: Emisja głosu		10	20	1	
Analiza literatury przedmiotu					

Przygotowanie zadania zaliczeniowego (Zadanie 1)			
Przygotowanie do zaliczenia (Kolokwium)			
Razem:	10	20	1
Razem za OPPP * Studenci SDS bez przygotowania pedagogicznego uczęszczają na zajęcia z OPPP razem ze studentami SPS	90	60	5
PSYCHOLOGIA ETAPÓW EDUKACYJNYCH III i IV (SDS)			
Wykład: Psychologia etapów edukacyjnych III-IV(SDS)	15	15	
Analiza literatury przedmiotu			1
Przygotowanie do zaliczenia (Test wyboru)			
Ćwiczenia: Psychologia etapów edukacyjnych III-IV (SDS)	15	15	
Analiza literatury przedmiotu			1
Przygotowanie zadania zaliczeniowego (Zadanie 1)			
Przygotowanie do zaliczenia (Kolokwium)			
Razem:	30	30	2
PEDAGOGIKA ETAPÓW EDUKACYJNYCH III i IV (SDS)			
Wykład: Pedagogika etapów edukacyjnych III-IV(SDS)	15	15	
Analiza literatury przedmiotu			1
Przygotowanie do zaliczenia			
Ćwiczenia: Pedagogika etapów edukacyjnych III-IV (SDS)	15	15	
Analiza literatury przedmiotu			1
Przygotowanie zadania zaliczeniowego (Zadanie 1)			
Przygotowanie do zaliczenia (Kolokwium)			
Razem:	30	30	2
PRAKTYKA (SDS)			
Praktyka ogólnopedagogiczna	0	30	1
Razem:	0	30	1
Razem za PEE II (SDS)	60	90	5
Metody dydaktyczne			
Wykład: wykład konwersatoryjny z prezentacją multimedialną, połączony z analizą przypadków			
Ćwiczenia: praca w grupach, analiza tekstów, analiza przypadków			
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi			
Brak			
Cele modułu			
1. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne obejmuje opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii i pedagogiki (z elementami pedagogiki specjalnej).			
2. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych obejmuje szczegółowe przygotowanie w zakresie psychologii i pedagogiki do pracy z uczniami na III i IV etapie edukacyjnym.			
3. Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się równoległe z realizacją komponentu 2 tego modułu. Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, którego dotyczy kształcenie osoby przygotowującej się do wykonywania zawodu nauczyciela, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.			
Treści programowe			
PSYCHOLOGIA I			
1. Podstawowe pojęcia psychologii. Procesy poznawcze. Spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji. Mowa. Myślenie i rozumowanie. Uczenie się i pamięć. Uwaga. Emocje i motywacja w procesach regulacji zachowania. Zdolności i uzdolnienia.			

2. Rozwój fizyczny i psychiczny (poznawczy, emocjonalny, społeczny). Modele rozwoju. Biologiczne i społeczne czynniki rozwoju. Fazy rozwoju. Rozwój wybranych funkcji psychicznych. Rozwój i kształtowanie osobowości. Rozwój a wychowanie.

3. Psychologiczne koncepcje człowieka a interpretacja zachowań ucznia i sytuacji w szkole. Kontekst psychologiczny projektowania procesów edukacyjnych.

4. Teorie i struktura osobowości. Psychologia różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu i stylu poznawczego.

5. Poznanie i spostrzeganie społeczne. Postawy, stereotypy, uprzedzenia. Zachowania społeczne i ich uwarunkowania. Sytuacja interpersonalna. Empatia. Zachowania asertywne, agresywne i uległe. Stres i radzenie sobie z nim. Porozumiewanie się ludzi w instytucjach. Reguły współdziałania.

6. Komunikacja i kultura języka. Procesy komunikowania się. Bariery komunikacji. Media i ich wpływ wychowawczy. Nauczyciel w procesie komunikacji – autoprezentacja, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie. Komunikacja niewerbalna. Porozumiewanie się emocjonalne w klasie. Style komunikowania się uczniów i nauczyciela. Bariery komunikacyjne w klasie. Porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych. Fizyczne aspekty komunikacji werbalnej i emisja głosu – budowa, działanie i ochrona narządu mowy.

7. Poznanie uczniów. Techniki i ich ograniczenia, kwestie etyczne. Sposoby funkcjonowania uczniów w klasie. Pozycja społeczna ucznia w klasie. Typy uczniów. Uczeń szczególnie uzdolniony. Inny i obcy. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Trudności i niepowodzenia szkolne. Międzynarodowe i krajowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnością.

8. Pojęcie normy i patologii. Zaburzenia rozwojowe, zaburzenia zachowania (w tym zespół nadpobudliwości psychoruchowej), zaburzenia emocjonalne (w tym lęki i fobie). Zaburzenia lękowe i nastroju. Zaburzenia osobowości. Agresja i przemoc (w tym agresja elektroniczna). Uzależnienia (w tym od środków psychoaktywnych i komputera). Zaburzenia odżywiania. Problemy zdrowotne ucznia i ich wpływ na jego sytuację szkolną. Niepełnosprawność fizyczna i intelektualna oraz jej konsekwencje psychologiczne. Zaburzenia w procesie rozwoju językowego. Całościowe zaburzenia w rozwoju.

PEDAGOGIKA I

1. Wychowanie a rozwój. Funkcje wychowania. Proces wychowania, jego struktura, właściwości, dynamika. Przymus i swoboda w wychowaniu. Wychowanie jako urabianie i jako wspomaganie rozwoju. Wychowanie adaptacyjne i emancypacyjne. Wychowanie a manipulacja. Podmiotowość w wychowaniu. Podstawowe środowiska wychowawcze: rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła. Style i postawy wychowawcze. Konteksty wychowania. Źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania.

2. Szkoła jako instytucja wychowawcza. Środowisko społeczne klasy i szkoły. Autokratyzm i demokracja w szkole. Proces i wzorce komunikowania się na terenie szkoły. Ukryty program szkoły. Postawy nauczycieli i uczniów. Kształtowanie i zmiana postaw. Praca z grupą rówieśniczą. Tworzenie klimatu wychowawczego w klasie i w szkole. Plan pracy wychowawczej. Metody wychowawcze i ich skuteczność. Umiejętności wychowawcze. Trudności wychowawcze. Konflikty w klasie i w rodzinie. Błędy wychowawcze. Granice i mierniki oddziaływań wychowawczych.

3. Kryzys szkoły. Pozaszkolne instytucje wychowawcze i resocjalizacyjne. Współpraca rodziny i szkoły. Współpraca szkoły ze środowiskiem.

4. Zawód nauczyciela. Role zawodowe nauczyciela. Wzór osobowy, postawa i sztuka nauczycielska. Powinności nauczyciela i rozwój profesjonalny. Program wewnętrzny nauczyciela. Przygotowanie zawodowe nauczyciela. Wiedza prywatna, potoczna a wiedza naukowa nauczyciela. Etyka nauczycielska. Odpowiedzialność prawna opiekuna, nauczyciela, wychowawcy. Uczenie się w miejscu pracy. Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe jako warunki awansu zawodowego. Uczenie się przez całe życie nauczycieli. Wypalenie zawodowe nauczycieli – przyczyny, symptomy, strategie zaradcze. Choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela – profilaktyka.

5. Profilaktyka w szkole. Konstruowanie klasowych i szkolnych programów profilaktycznych. Promocja i ochrona zdrowia uczniów. Diagnoza nauczycielska. Podstawowe techniki diagnostyczne w pedagogice. Uwarunkowania procesu diagnostycznego. Rozpoznawanie i ocena poziomu rozwoju ucznia. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia. Postępowanie pedagogiczne z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Pomoc uczniowi z problemami zdrowotnymi – choremu przewlekle i niepełnosprawnemu. Współpraca z rodzicami ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i specjalistami pracującymi z uczniem.

EMISJA GŁOSU

Anatomia i fizjologia aparatu głosowego. W poszukiwaniu głosu naturalnego – techniki otwarcia. Głos w mowie. Retoryka praktyczna – prezentacje i wystąpienia publiczne. Kultura żywego słowa i zasady wymowy polskiej.

PSYCHOLOGIA ETAPÓW EDUKACYJNYCH III-IV (SDS)

1. Sylwetka rozwojowa ucznia w okresie adolescencji i wczesnej dorosłości. Rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga, pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny. Zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania. Dojrzałość fizyczna a dojrzałość społeczna i emocjonalna. Krystalizowanie się tożsamości. Dorosłość. Identyfikacja z nowymi rolami społecznymi. Kształtowanie się stylu życia.

2. Formy aktywności młodzieży. Nauka, realizacja zainteresowań, działalność społeczna, wolontariat, praca. Poszerzanie autonomii i samodzielności.

3. Kontakty społeczne ucznia. Grupa rówieśnicza. Pozycja społeczna ucznia w grupie rówieśniczej. Znaczenie grupy rówieśniczej. Koleżeństwo, przyjaźń, związek partnerski, miłość. Konflikty z rówieśnikami, rodzicami i wychowawcami. Rola osób znaczących i autorytetów. Zmiana autorytetów, kryzys autorytetu nauczyciela i rodzica. Bunt okresu dorastania i jego funkcje. Zagrożenia młodzieży: agresja, przemoc, uzależnienia, grupy nieformalne, sekty. Podkultury młodzieżowe. Inny, wykluczony.

4. Zaburzenia funkcjonowania w okresie dorastania. Obniżenie nastroju, depresja. Zaburzenia zachowania.

PEDAGOGIKA ETAPÓW EDUKACYJNYCH III-IV (SDS)

1. Progi edukacyjne. Zmiana szkoły, adaptacja w nowej rzeczywistości szkolnej, wybory edukacyjne i zawodowe. Ambicje i aspiracje. Motywacja.

2. Praca opiekuńczo-wychowawcza nauczyciela na III i I V etapie edukacyjnym. Program wychowawczy. Edukacja zdrowotna, programy profilaktyczne. Wspieranie uczniów w radzeniu sobie z problemami wieku dorastania. Tworzenie środowiska sprzyjającego rozwojowi, stymulowanie rozwoju społeczno-moralnego młodzieży, animowanie życia społeczno-kulturalnego, wspieranie samorządności i autonomii uczniów w szkole. Dynamika grupy uczniowskiej. Współpraca i współdziałanie uczniów. Rozwiązywanie konfliktów, mediacje.

3. Bezpieczeństwo uczniów w szkole i poza jej terenem (zajęcia terenowe, wycieczki). Ochrona zdrowia ucznia. Edukacja dla bezpieczeństwa – dbałość o bezpieczeństwo własne oraz innych.

4. Współpraca szkoły ze środowiskiem i nauczyciela z rodzicami uczniów.

PRAKTYKA

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych przez:

1) zapoznanie się ze specyfiką przedszkola, szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;

2) obserwowanie:

- a) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów,
- b) aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku),
- d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
- e) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,
- f) sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
- g) dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw dzieci i młodzieży,
- h) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie;

3) współdziałanie z opiekunem praktyk w:

- a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
- b) podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
- c) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
- d) podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

4) pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:

- a) diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
- b) poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
- c) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy i poszczególnych uczniów i wychowanków w grupie,
- d) sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów i wychowanków,
- e) organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w

- oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
f) animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,
g) podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami i wychowankami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
h) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa,
naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
i) sprawowanie opieki nad uczniami i wychowankami poza terenem przedszkola, szkoły lub placówki;
- 5) analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
c) ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
d) ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań,
f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów (słuchaczy).

Ogólne efekty kształcenia

WIEDZA

W_O_01

posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania - uczenia się;

W_O_02

posiada wiedzę z zakresu dydaktyki i szczegółowej metodyki działalności pedagogicznej, popartą doświadczeniem w jej praktycznym wykorzystywaniu.

UMIEJĘTNOŚCI

U_O_01

posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów;

U_O_02

wykazuje umiejętność uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów;

U_O_03

umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

K_O_01

charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności;

K_O_02

jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) wynikających z roli nauczyciela.

Szczegółowe efekty kształcenia

WIEDZA

W_01

posiada wiedzę dotyczącą rozwoju człowieka w cyklu życia, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, poszerzoną w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_02

posiada wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, w tym w działalności pedagogicznej (dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej), oraz ich prawidłowości i zakłóceń;

W_03

posiada wiedzę dotyczącą wychowania i kształcenia, w tym ich filozoficznych, społeczno-kulturowych, psychologicznych, biologicznych i medycznych podstaw w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_04

posiada wiedzę dotyczącą współczesnych teorii dotyczących wychowania, uczenia się i nauczania oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_05

posiada wiedzę dotyczącą głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_06

posiada wiedzę dotyczącą projektowania i prowadzenia badań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej, poszerzoną w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego i uwzględniającą specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami w rozwoju

W_07

posiada wiedzę dotyczącą struktury i funkcji systemu edukacji – celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_08

posiada wiedzę dotyczącą podmiotów działalności pedagogicznej (dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli) i partnerów szkolnej edukacji (np. instruktorów harcerskich) oraz specyfiki funkcjonowania dzieci i młodzieży w kontekście prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowych w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_09

posiada wiedzę dotyczącą specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych na III i IV etapach edukacyjnych;

W_10

posiada wiedzę dotyczącą metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranym obszarze działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach ogólnodostępnych, w szkołach i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych) w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_11

posiada wiedzę dotyczącą bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, do pracy w których uzyskuje przygotowanie w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_12

posiada wiedzę dotyczącą projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

W_13

posiada wiedzę dotyczącą etyki zawodu nauczyciela;

W_14

posiada wiedzę o funkcjonowaniu i patologii narządu mowy.

UMIEJĘTNOŚCI

U_01

potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych do III i IV etapu edukacyjnego;

U_02

potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz psychologii do analizowania i interpretowania określonego rodzaju sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, a także motywów i wzorów zachowań uczestników tych sytuacji w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

U_03

potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej w celu diagnozowania, analizowania i prognozowania sytuacji pedagogicznych oraz dobierania strategii realizowania działań praktycznych na III i IV etapach edukacyjnych;

U_04

potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

U_05

posiada umiejętności diagnostyczne pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, opracowywanie wyników obserwacji i formułowanie wniosków w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

U_06

posiada rozwinięte kompetencje komunikacyjne: potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązywać konflikty i konstruować dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

U_07

potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych związanych z III i IV etapem edukacyjnym;

U_08

potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej na III i IV etapie edukacyjnym;

U_09

potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, posiada umiejętność pracy z grupą (zespołem wychowawczym, klasowym) III i IV etapu edukacyjnego;

U_10

potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy oraz inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie;

U_11

potrafi pracować z uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) w III i IV etapie edukacyjnym oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce,

U_12

potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności;

U_13

potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów;

U_14

potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze) i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, potrafi eksperymentować i wdrażać działania innowacyjne w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

U_15

potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego;

U_16

wykształcone prawidłowe nawyki posługiwania się narzędem mowy.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE**K_01**

ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w odniesieniu do III i IV etapu edukacyjnego;

K_02

jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela na III i IV etapie edukacyjnym;

K_03

ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na III i IV etapie edukacyjnym;

K_04

ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka;

K_05

ma świadomość istnienia etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów;

K_06

odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze);

K_07

jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły.

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

Ocena z przedmiotu

	Komponenty modułu	Nazwa Przedmiotu	Forma zaliczenia	% oceny końcowej formy zajęć	Ocena końcowa z przedmiotu wyliczana jest według wzoru			
Moduł 2	1	Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	Psychologia I	wykład	Test wyboru*	$O_{ks} = [(P_w \times O_w) + (P_{\dot{c}w} \times O_{\dot{c}w})] / \Sigma P$		
				ćwiczenia	Kolokwium**		100	
			Pedagogika I	wykład	Zadanie		100	$O_{ks} = [(P_w \times O_w) + (P_{\dot{c}w} \times O_{\dot{c}w})] / \Sigma P$
				ćwiczenia	Kolokwium		100	
			Emisja Głosu	ćwiczenia	Kolokwium		100	$O_{ks} = (P_{\dot{c}w} \times O_{\dot{c}w}) / \Sigma P$
	2	Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na III i IV etapie edukacyjnym	Psychologia etapów edukacyjnych III i IV	wykład	Zadanie	100	$O_{ks} = [(P_w \times O_w) + (P_{\dot{c}w} \times O_{\dot{c}w})] / \Sigma P$	
				ćwiczenia	Kolokwium			100
			Pedagogika etapów edukacyjnych III i IV	wykład	Zadanie	100		
				ćwiczenia	Kolokwium	100		
3	Praktyka	Praktyka ogólnopedagogiczna	Ocena za praktyki					

* Test wyboru jest jedyną końcową formą zaliczenia wykładów niezależnie od ilości osób prowadzących, zawiera pytania ze wszystkich poruszonych zagadnień teoretycznych. Test realizowany jest po zakończeniu wszystkich wykładów i ćwiczeń z przedmiotu przez osobę odpowiadającą za wystawienie oceny z przedmiotu w karcie osiągnięć studenta. Osoby prowadzące wykłady są zobowiązane o przekazanie zagadnień testowych na pierwszym spotkaniu ze studentami.

* Kolokwium jest jedyną końcową formą zaliczenia ćwiczeń niezależnie od ilości osób prowadzących, zawiera pytania ze wszystkich poruszonych zagadnień teoretycznych i praktycznych oraz realizowany jest po zakończeniu wszystkich ćwiczeń z przedmiotu przez osobę odpowiadającą za wystawienie oceny z przedmiotu w karcie osiągnięć studenta. Ocena z ćwiczeń wyliczana jest wg wzoru: $O_{\dot{c}w} = [(O_{Zadanie} \times 30\%) + (O_{Kolokwium} \times 70\%)] / 2$

Ocena za modułu

$[(ocena\ Psychologia \times PECTS) + (ocena\ Pedagogika \times PECTS) + (ocena\ Emisja\ Głosu \times PECTS) + (ocena\ Psychologia\ etapów\ edukacyjnych\ III\ i\ IV \times PECTS) + (ocena\ pedagogika\ etapów\ edukacyjnych \times PECTS) + (praktyka\ pedagogiczna) \times PECTS] / \Sigma PECTS$ za moduł

Oceny końcowe oraz końcowa ocena z zaliczenia modułu jest przeliczana według zasady:

3,0 – 3,24 – dostateczny (3,0)

3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5)

3,75 – 4,24 – dobry (4,0)

4,25 – 4,74 – dobry plus (4,5)

4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów kształcenia dla Ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego		
Numer (symbol) ogólnego efektu kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla programu	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli
W_O_01	K2P_W09(N), K2P_W10(N)	W_a, W_b, W_c, W_d, W_e, W_f, W_g, W_h, W_i, W_j, W_k, W_l, W_m
U_O_01	K2P_U21(N)	U_a; U_b; U_c; U_e; U_f; U_g; U_i; U_j; U_k; U_l; U_m
U_O_02	K2P_U22(N)	U_d; U_o; U_n; U_h
U_O_03	K2P_U25(N)	U_f
K_O_01	K2P_K06(N)	K_d; K_e; K_f
K_O_02	K2P_K07(N)	K_a; K_b; K_c; K_g
Matryca efektów kształcenia dla Przygotowania psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na III i IV etapie edukacyjnym		
Numer (symbol) szczegółowego efektu kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla programu	Odniesienie do standardu kształcenia nauczycieli
W_01	K2P_W09(N)	W_a
W_02	K2P_W09(N)	W_b
W_03	K2P_W09(N)	W_c
W_04	K2P_W09(N)	W_d
W_05	K2P_W09(N)	W_e
W_06	K2P_W09(N)	W_f
W_07	K2P_W09(N)	W_g
W_08	K2P_W09(N)	W_h
W_09	K2P_W09(N)	W_i
W_10	K2P_W09(N)	W_j
W_11	K2P_W09(N)	W_k
W_12	K2P_W09(N)	W_l
W_13	K2P_W09(N)	W_m
W_14	K2P_W09(N)	6_a
U_01	K2P_U21(N)	U_a
U_02	K2P_U21(N)	U_b

U_03	K2P_U21(N)	U_c
U_04	K2P_U21(N)	U_d
U_05	K2P_U21(N)	U_e
U_06	K2P_U25(N)	U_f
U_07	K2P_U22(N)	U_g
U_08	K2P_U21(N), K2P_U22(N), K2P_U23(N), K2P_U24(N), K2P_U25(N)	U_h
U_09	K2P_U21(N), K2P_U22(N), K2_U23(N), K2_U24(N), K2P_U25(N)	U_i
U_10	K2P_U21(N), K2P_U22(N), K2P_U23(N), K2P_U24(N), K2P_U25(N)	U_j
U_11	K2P_U21(N), K2P_U22(N), K2P_U23(N), K2P_U24(N), K2P_U25(N)	U_k
U_12	K2P_U21(N)	U_l
U_13	K2P_U22(N), K2P_U25(N)	U_m
U_14	K2P_U22(N)	U_n
U_15	K2P_U22(N)	U_o
U_16	K2P_U21(N)	6_b
K_01	K2P_K01(N)	K_a
K_02	K2P_K04(N), K2P_K05(N), K2P_K06(N)	K_b
K_03	K2P_K07(N)	K_c
K_04	K2P_K06(N), K2P_K07(N)	K_d
K_05	K2P_K04(N)	K_e
K_06	K2P_K07(N)	K_f
K_07	K2P_K07(N)	K_g

Wykaz literatury

Psychologia i Psychologia etapów edukacyjnych III i IV

- Aleksandrovich, M., Kolakowska, B. (red.) (2013). *Uczeń zdolny jest wśród nas*. Olsztyn: Mantis
- Aronson, E., Wilson, T.D., Akert, R.M. (2007). *Psychologia społeczna*. Poznań: Zysk i S-ka.
- Bee, H. (2004). *Psychologia rozwoju człowieka*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.
- Brzezińska, A. I. (2005). *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Bühler, Ch. (1999). *Bieg życia ludzkiego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Carson, R.C., Butcher, J.N., Mineka, S. (2003). *Psychologia zaburzeń*. Tom 1 i 2. Gdańsk: GWP.
- Harwas-Napierała, J. Trempała (2004). *Psychologia rozwoju człowieka*. Warszawa: PWN.
- Kendall, P.C. (2004). *Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji*. Gdańsk: GWP.
- Limont, W. (2010). *Uczeń zdolny – jak go rozpoznać i jak z nim pracować*. Gdańsk: GWP.
- Meyer R.(2008) *Psychopatologia Jeden przypadek, wiele teorii* Wyd. GWP.
- Oleś, P. K. (2011). *Psychologia człowieka dorosłego. Ciągłość – zmiana – integracja*. Warszawa: PWN.

Psychologia. (2000). Podręcznik akademicki / pod red. Jana Strelau, tom I i II *Psychologia ogólna*,. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Rathus S. (2006). *Psychologia współczesna*. Wydawnictwo GWP

Schaffer, H. R. (2011). *Psychologia dziecka*. Warszawa: PWN.

Seligman M., Walker E., Rosenhan D. (2003), *Psychopatologia*, Poznań, Wydawnictwo Zysk i S-ka.

Sęk, H. (red.) (2005). *Psychologia kliniczna*. Tom 1 i 2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN

Trempała, J. (1999). Koncepcje rozwoju człowieka. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (tom I, s. 256-282). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Wojciszke, B. (2011). *Psychologia społeczna*. Warszawa: Scholar.

Wolańczyk, T., Komender, J. (2005). Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL

Zimbardo, P. (1999). *Psychologia i życie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Zimbardo, P., Johnson, R., McCann, V. (2010). *Psychologia. Kluczowe koncepcje* (t. 2-4). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Pedagogika

Z. Dąbrowski F. Kulpiński, Pedagogika opiekuńcza- historia, teoria, terminologia, Olsztyn 2000;

A. Kelm, Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej, Warszawa 2000;

Pedagogika opiekuńcza. Przeszłość- teraźniejszość- przyszłość, pod red. E. Jundziłł i R. Pawłowskiej, Gdańsk 2008;

Diagnoza i terapia indywidualna dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pod red. M. Klaczak i P. Majewicza, Kraków 2006

T. Hejnicka-Bezwińska, Pedagogika ogólna, Warszawa 2008;

B. Śliwerski (red.), Pedagogika, tom I, II, III, Gdańsk 2006

Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), Pedagogika, podręcznik akademicki, t. I i II, Warszawa 2003.

G.L. Gutek, Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk 2003

L. Turowski (red.), Pedagogika ogólna i subdyscypliny, Warszawa 1999.

K. Rubacha (red.), Konceptualizacja przedmiotu badań pedagogiki, Kraków 2008.

M. Nowak. Podstawy pedagogiki otwartej, Lublin 2000.

T. Jaworska, R. Leppert (red.), Wprowadzenie do pedagogiki. Wybór tekstów, Kraków 1996.

L. Kohlberg, R. Mayer, Rozwój jako cel wychowania, [w:] Z. Kwieciński, L. Witkowski (red.), Spory o edukację. Dylematy i kontrowersje we współczesnych pedagogiach, Toruń -Poznań 1994.

Z. Bauman, Dwa szkice o moralności ponowoczesnej, Warszawa 1994.

E. Przygońska, Nauczyciel - rozwój zawodowy i kompetencje, Toruń 2013.

M. Bednarska, Musiał E., Nauczyciel. Podręcznik do pedeutologii, Atut 2013, E. Bilińska-Suchanek, Miejsce ucznia przeciętnego w strukturze klasy, [w:] Poznać ucznia, (red.) M. Szczepańska. Wydawnictwo Uczelniane WSP, Słupsk 1994, s. 11-21.

E. Bilińska-Suchanek, Czy naznaczenie możliwe jest w polskiej szkole? [w:] Edukacyjne wątpliwości, (red.) E. Bilińska-Suchanek, L. Preuss-Kuchta. Wydawnictwo Uczelniane WSP, Słupsk 1998, s. 31 – 39.

E. Bilińska-Suchanek, Obraz szkoły w perspektywie paradygmatu oporu, [w:] Opór w edukacji – aspekty teoretyczne i praktyczne, (red.) E. Bilińska-Suchanek. Słupsk 2006, s.13-19.

E. Bilińska-Suchanek, Przygotowanie nauczyciela do dekonstrukcji kultury w edukacji. Model kształtowania postawy krytycznej ucznia [w:] Nauczyciel i kształcenie nauczycieli. Zmiany i wyzwania, (red.) W. Horner, M. S. Szymański, Wydawnictwo Akademickie ZAK, Warszawa 2005 str. 46-71.

Emisja Głosu

Łastik, A. (2009). *Poznaj swój głos*.... Warszawa.

Toczyska, B. (2007). *Głośno i wyraźnie. 9 lekcji dobrego mówienia*, Gdańsk.

Toczyska, B. (2003). *Łamańce z dedykacją, czyli makaka ma Kama*, Gdańsk.

Walencik-Topiłko, A. (2009). *Głos jako narzędzie*, Gdańsk.

Wieczorkiewicz, B. (1998). *Sztuka mówienia*, Kraków.

Kontakt

dr Małgorzata Jarecka-Żyłuk, e-mail: malgorzata.jarecka-zyluk@apsl.edu.pl